

การพัฒนาแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย
ในภาวะ PM 2.5 ภายใต้โครงการห้องเรียนสู้ฝุ่น โรงเรียนบ้านป่าเหมือด
(เสริมเกียรติคุณราชภัฏรำง)

Participatory Management in Designing Experiences for Early Childhood
Education In PM 2.5 conditions under the Dust-Fighting Classroom project at
BanPamued (Soemkiatwanitratbumrung) School

กนกวรรณ พันตา^{1*}, สุวดี อุปินใจ² และ ไพโรภ รัตนชวงค์³
Kanokwan Phunta^{1*}, Suwadi Uppinjai² and Pairop Rattanachuwong³

(วันที่รับบทความ: 29 มกราคม 2569, วันที่แก้ไขบทความ: 10 มีนาคม 2569, วันที่ตอบรับตีพิมพ์: 17 มีนาคม 2569)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย ในภาวะPM 2.5 ภายใต้โครงการห้องเรียนสู้ฝุ่นโรงเรียนบ้านป่าเหมือด (เสริมเกียรติคุณราชภัฏรำง) ดำเนินการดังนี้ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยการสังเคราะห์เอกสารตรวจสอบเนื้อหาด้วยวิธีวิทยา และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา 2) เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่ควรจะเป็น และความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยใช้แบบสอบถามผู้บริหาร รองผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำนวน 159 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา หาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดัชนีความสัมพันธ์ของความถี่จำเป็นและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา 3) เพื่อสร้างและประเมินรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม นำผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 มาสร้างรูปแบบ ประเมินความถูกต้อง และความเป็นไปได้ของรูปแบบฯ โดยการสนทนากลุ่มผู้ทรงจำนวน 7 คน ตรวจสอบเนื้อหาด้วยวิธีวิทยาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบของรูปแบบมี 5 องค์ประกอบ 2) สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็น ภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) รูปแบบชื่อ รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย ในภาวะPM 2.5 ภายใต้โครงการห้องเรียนสู้ฝุ่นมี 5 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) วิธีการ 4) การวัด และการประเมินผลและ 5) ปัจจัยความสำเร็จ ผลการประเมินความถูกต้องและความเป็นไปได้ของรูปแบบอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การบริหารแบบมีส่วนร่วม, เด็กปฐมวัย, การจัดประสบการณ์เรียนรู้, ฝุ่น PM2.5

¹⁻³ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

¹⁻³ Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University, Thailand

*Corresponding author e-mail: 678914016@crru.ac.th

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) study the components of participatory management in organizing learning experiences for early childhood under PM 2.5 conditions; 2) examine the current conditions, desirable conditions, and priority needs of participatory management; and 3) develop and evaluate a participatory management model for organizing early childhood learning experiences under PM2.5 conditions in the Dust-Resistant Classroom Project at Ban Pamued (Soemkiatwanitratbumrung) School. This research employed a Research and Development approach consisting of three phases: (1) studying components of participatory management from related literature and research; (2) investigating current conditions, desirable conditions, and priority needs using questionnaires from 159 participants; and (3) developing and evaluating the model through a focus group discussion with seven experts. Research instruments included questionnaires and model evaluation forms. Data were analyzed using mean, standard deviation, and content analysis. The results revealed that the participatory management model consisted of five components including: (1) principles, (2) objectives, (3) operational procedures, (4) measurement and evaluation, and (5) success factors. The model was evaluated by experts as highly appropriate and feasible.

Keywords: Particulate Matter 2.5 (PM2.5); Dust-Resistant Classroom Project; Early Childhood; Learning Experience Management; Participatory Management

บทนำ

ปัญหามลพิษทางอากาศ โดยเฉพาะฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM2.5) เป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในหลายพื้นที่ของประเทศไทย โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคเหนือ ซึ่งประสบปัญหาหมอกควันและฝุ่นละอองในระดับที่เกินค่ามาตรฐานเป็นประจำ ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนทุกช่วงวัย โดยเฉพาะเด็กปฐมวัยซึ่งมีความเสี่ยงต่อผลกระทบด้านสุขภาพมากกว่าวัยอื่น

สถานศึกษาในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาฝุ่น PM2.5 จำเป็นต้องปรับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ เพื่อให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้อย่างปลอดภัย การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมถือเป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยให้บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้และการดูแลสุขภาพของเด็กในสถานศึกษาดังกล่าว

โรงเรียนบ้านป่าเหมือด (เสริมเกียรติวิทยาราชบุรุษ) เป็นสถานศึกษาที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาฝุ่น PM2.5 ในช่วงฤดูหมอกควัน จึงได้ดำเนินโครงการห้องเรียนสู้ฝุ่น เพื่อป้องกันและลดผลกระทบจากปัญหาฝุ่นละอองต่อสุขภาพของนักเรียน โดยเฉพาะเด็กปฐมวัย ดังนั้น การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมใน

การจัดประสบการณ์เรียนรู้จึงมีความสำคัญในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมและปลอดภัยสำหรับเด็กปฐมวัย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ในภาวะ PM 2.5 ภายใต้โครงการห้องเรียนสู่ฝัน โรงเรียนบ้านป่าเหมือด (เสริมเกียรติคุณราชภัฏรำไพพรรณี)
2. เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่ควรจะเป็น และความต้องการจำเป็นในการการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ในภาวะ PM 2.5 ภายใต้โครงการห้องเรียนสู่ฝัน โรงเรียนบ้านป่าเหมือด(เสริมเกียรติคุณราชภัฏรำไพพรรณี)
3. เพื่อสร้างและประเมินรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ในภาวะ PM 2.5 ภายใต้โครงการห้องเรียนสู่ฝัน โรงเรียนบ้านป่าเหมือด (เสริมเกียรติคุณราชภัฏรำไพพรรณี)

ระเบียบวิธีวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ในภาวะ PM 2.5 ภายใต้โครงการห้องเรียนสู่ฝัน

1. แหล่งข้อมูล การศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสังเกตแบบไม่มีโครงสร้าง
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งเผยแพร่เป็นตำรา เอกสาร และฐานข้อมูลในเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่ควรจะเป็น และความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ในภาวะ PM 2.5 ภายใต้โครงการห้องเรียนสู่ฝัน

1. แหล่งข้อมูล

1.1 ประชากร ผู้บริหารสถานศึกษาและครูของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่สาย เวียงพางคำ 8 โรงเรียน จำนวน 270 คน

1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยได้ผู้ศึกษาโดยการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan ของพิมลพรรณ เพชรสมบัติ (2561, น. 31 – 33 อ้างอิงจาก Krejcie and Morgan 1970 : 607) ได้กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่สายเวียงพางคำ จำนวน 159 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ จำนวน 8 คน รองผู้อำนวยการ 10 คน ครู จำนวน 252 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถามข้อมูลสภาพที่เป็นจริง สภาพที่ควรจะเป็นของการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ในภาวะ PM 2.5 ภายใต้โครงการห้องเรียนสู่ฝัน

(ฉบับที่ 2) พบว่าแบบสอบถามมีค่า IOC IOC อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 และ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.93

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ผู้บริหาร ครูและบุคลากร ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่สายเวียงพางคำจำนวน 8 โรงเรียน 159 คน โดยตอบแบบสอบถามผ่าน Google Form ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 159 ฉบับ จากกลุ่มตัวอย่าง 159 คน คิดเป็นร้อยละ 100

3.2 นำผลการสรุปการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมารวมกันจัดหมวดหมู่และบันทึกไว้

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและการจัดกระทำกับข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาความถี่ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority Need Index : PNI) และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างและประเมินของรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ในภาวะ PM 2.5 ภายใต้โครงการห้องเรียนสู่ฝัน ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ดังนี้

3.1 การสร้างรูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วม ในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ในภาวะ PM 2.5 ภายใต้โครงการห้องเรียนสู่ฝัน

1. แหล่งข้อมูล

นำข้อมูลใช้สร้างรูปแบบ คือ สรุปผลการศึกษาองค์ประกอบพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วม ผลการศึกษา จากขั้นตอนที่ 1 และผลการศึกษาขั้นตอนที่ 2 มาร่างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ในภาวะ PM 2.5 ภายใต้โครงการห้องเรียนสู่ฝัน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสรุปผลการศึกษาองค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ในภาวะ PM 2.5 ภายใต้โครงการห้องเรียนสู่ฝัน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

สร้างรูปแบบโดยสรุปผลการศึกษาองค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมจากผลการศึกษาขั้นตอนที่ 1 และผลการศึกษาขั้นตอนที่ 2

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและการจัดกระทำกับข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

3.2 การประเมินรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ในภาวะ PM 2.5 ภายใต้โครงการห้องเรียนสู่ฝัน

1. แหล่งข้อมูล ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 ท่าน ที่เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) แบบการพิจารณาประเด็นรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ในภาวะ PM 2.5 ภายใต้โครงการห้องเรียนสู่ฝัน

2) แบบประเมินรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ในภาวะ PM 2.5 ภายใต้โครงการห้องเรียนสู่ฝัน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เพื่อขอความร่วมมืออย่างเป็นทางการในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ในภาวะ PM 2.5 ภายใต้โครงการห้องเรียนสู่ฝัน

3.2 ให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินแบบประเมินความถูกต้อง และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ในภาวะ PM 2.5 ภายใต้โครงการห้องเรียนสู่ฝัน ผ่านระบบออนไลน์

3.3 เก็บรวบรวมและตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของจำนวนผู้ประเมินและความครบถ้วนของแบบประเมิน

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและการจัดกระทำกับข้อมูล

การประเมินรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ในภาวะ PM 2.5 ภายใต้โครงการห้องเรียนสู่ฝัน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลข้อมูล ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีความถูกต้องและความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบ ๓ ไปใช้ อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีความถูกต้องและความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบ ๓ ไปใช้ อยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีความถูกต้องและความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบ ๓ ไปใช้ อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีความถูกต้องและความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบ ๓ ไปใช้ อยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีความถูกต้องและความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบ ๓ ไปใช้ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ทั้งนี้เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย มีดังนี้ (สิน พันธ์พิณิจ, 2547 ; อ้างอิงจาก Best and Kahn, 1989) หากค่าเฉลี่ยมีตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00 ก็คือ ถือว่ารูปแบบมีความถูกต้องและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ มีประโยชน์ที่อยู่ในวิสัยยอมรับได้ หากมีผลการประเมินไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จะต้องนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และนำเสนอเป็นรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมกำกับติดตามการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ในภาวะ PM 2.5 ภายใต้โครงการห้องเรียนสู่ฝัน พร้อมนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาอิสระ เพื่อประเมินความถูกต้องในการใช้ภาษา ความสอดคล้องของรูปแบบฯ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ และจัดทำรูปแบบฯ ฉบับสมบูรณ์ ต่อไป

4.1 ข้อมูลตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2569) ๖ Vol.6 No.2 (May-August 2026)

สภาพที่เป็นจริง พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การวางแผน ด้านการกำหนดทิศทางเป้าหมาย วัตถุประสงค์ กลยุทธ์ และแนวทางการดำเนินงานร่วมกัน รองลงมา คือ การกำหนดทิศทางของการศึกษาข้อมูลพื้นฐานการบริหารแบบมีส่วนร่วม และการตัดสินใจ และการตัดสินใจตามลำดับ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือการประเมินผล

สภาพที่ควรจะเป็น พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การปฏิบัติ ในรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยทุกภาคส่วนได้เข้ามามีบทบาทอย่างแท้จริง รองลงมา คือ การมอบอำนาจ ความรับผิดชอบ และการสนับสนุนทรัพยากรอย่างเหมาะสม ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การตัดสินใจ

ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นด้านวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม อันดับที่ 1 คือ การประเมินผล อันดับที่ 2 คือ การดำเนินกิจกรรมตามแผนงานที่ร่วมกันกำหนดไว้ อันดับที่ 3 คือ การมอบอำนาจ ความรับผิดชอบ และการสนับสนุนทรัพยากรอย่างเหมาะสม อันดับสุดท้าย คือ การปฏิบัติในรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยทุกภาคส่วนได้เข้ามามีบทบาทอย่างแท้จริง อันดับที่ 5 คือ การตัดสินใจ อันดับที่ 6 คือ การกำหนดทิศทางของการศึกษาข้อมูลพื้นฐานการบริหารแบบมีส่วนร่วม และอันดับที่ 7 คือ การกำหนดทิศทาง เป้าหมาย วัตถุประสงค์ กลยุทธ์ และแนวทางการดำเนินงานร่วมกัน ตามลำดับ

องค์ประกอบที่ 4 ด้านการวัดและประเมินผลการบริหารแบบมีส่วนร่วม

สภาพที่เป็นจริง พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การกำหนดเกณฑ์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม รองลงมา คือ การตั้งเป้าหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ตามลำดับ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การวางแผนของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

สภาพที่ควรจะเป็น พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การกำหนดเกณฑ์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม รองลงมา คือ การวางแผนของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ตามลำดับ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การตั้งเป้าหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นด้านแนวทางการวัดและประเมินผลการบริหารแบบมีส่วนร่วม อันดับที่ 1 คือ การกำหนดเกณฑ์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม อันดับที่ 2 การวางแผนของการบริหารแบบมีส่วนร่วม และลำดับที่ 3 คือ การตั้งเป้าหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ตามลำดับ

องค์ประกอบที่ 5 ด้านปัจจัยความสำเร็จของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

สภาพที่เป็นจริง พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือการมีส่วนร่วมในการประเมินผล รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ

สภาพที่ควรจะเป็น พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นด้านปัจจัยความสำเร็จของการบริหารแบบมีส่วนร่วม อันดับที่ 1 คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล อันดับที่ 2 คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และ ลำดับที่ 3 คือ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ตามลำดับ

3. การสร้างและประเมินรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ในภาวะ PM 2.5 ภายใต้โครงการห้องเรียนสู่ฝัน

สรุปผลการประเมินความถูกต้องและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยในภาวะ PM 2.5 ภายใต้โครงการห้องเรียนสู่ฝัน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า

1) ด้านความถูกต้อง ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ชื่อ รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ในภาวะ PM 2.5 ภายใต้โครงการห้องเรียนสู่ฝัน และหลักการของรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีความถูกต้อง และน่าเชื่อถือ รองลงมา คือ รูปแบบประกอบด้วย การบริหารแบบมีส่วนร่วม วัตถุประสงค์การบริหารแบบมีส่วนร่วม วิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วม ปัจจัยความสำเร็จในการ การบริหารแบบมีส่วนร่วม และปัจจัยความสำเร็จในการบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความถูกต้องและครบถ้วน และรูปแบบมีการใช้ภาษาที่ถูกต้อง และชัดเจนและแนวทางการประเมินผลการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีความถูกต้องและชัดเจน และ วัตถุประสงค์ของรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีความถูกต้อง และชัดเจน ตามลำดับ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ วิธีดำเนินการบริหารแบบมีส่วนร่วมของรูปแบบเป็นวิธี ที่มีความถูกต้อง

2) ด้านความเป็นไปได้ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ รูปแบบมีแนวทางการประเมินผลการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน รองลงมา คือ รูปแบบมีปัจจัยความสำเร็จในการบริหารแบบมีส่วนร่วมซึ่งสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง และรูปแบบมีวิธีดำเนินการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่สามารถนำไปดำเนินการได้จริง อย่างเป็นระบบ และรูปแบบมีการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน และรูปแบบที่สร้างขึ้นสามารถนำไปใช้ดำเนินการในสถานการณ์จริงได้ ตามลำดับ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ รูปแบบมีวัตถุประสงค์การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่สามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จได้จริง

อภิปรายผล

1.องค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ในภาวะ PM 2.5 ภายใต้โครงการห้องเรียนสู่ฝัน

จากผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยในภาวะ PM 2.5 ภายใต้โครงการห้องเรียนสู่ฝัน ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ ด้านหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านกระบวนการมีส่วนร่วม ด้านการดำเนินงานโครงการห้องเรียนสู่ฝัน และด้านการติดตามและประเมินผล ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการบริหารจัดการ

ในสถานการณ์มลพิษทางอากาศจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย ทั้งผู้บริหาร ครู บุคลากร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ทั้งนี้ จุดแข็งขององค์ประกอบดังกล่าว คือ การเปิดโอกาสให้บุคลากรทางการศึกษาได้มีส่วนร่วมในการวางแผน การดำเนินงาน และการตัดสินใจร่วมกัน ซึ่งส่งผลให้การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยมีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา อย่างไรก็ตาม ยังมีประเด็นที่ควรพัฒนาในด้านการกำหนดแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน รวมถึงการสร้างความตระหนักและความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการรับมือกับสถานการณ์ฝุ่น PM 2.5 อย่างเป็นระบบ

2. สภาพที่เป็นจริง สภาพที่ควรจะเป็น และความต้องการจำเป็นในการการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ในภาวะ PM 2.5 ภายใต้โครงการห้องเรียนสู่ฝุ่น

ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่เป็นจริงของการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยในภาวะ PM 2.5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในขณะที่สภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษายังคงมีความต้องการในการพัฒนาการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ จุดแข็งของการดำเนินงาน คือ สถานศึกษามีการดำเนินกิจกรรมหรือมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและลดผลกระทบจากฝุ่น PM 2.5 ในระดับหนึ่งแล้ว อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาคำดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI Modified) พบว่ายังมีประเด็นที่ควรพัฒนาในหลายด้าน เช่น การวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสถานการณ์มลพิษทางอากาศ การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนให้เหมาะสมกับสุขภาวะของเด็กปฐมวัย รวมถึงการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานโครงการห้องเรียนสู่ฝุ่นอย่างต่อเนื่อง

3. การประเมินรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

ผลการประเมินรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยในภาวะ PM 2.5 พบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด แสดงให้เห็นว่ารูปแบบดังกล่าวสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ จุดแข็งของรูปแบบ คือ การกำหนดกระบวนการบริหารที่เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ซึ่งช่วยให้การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยสามารถตอบสนองต่อสถานการณ์มลพิษทางอากาศได้อย่างเหมาะสม อย่างไรก็ตาม การนำรูปแบบไปใช้ในทางปฏิบัติอาจจำเป็นต้องมีการปรับให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา รวมถึงการสนับสนุนทรัพยากรและการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 หน่วยงานต้นสังกัดควรกำหนดนโยบายหรือแนวทางในการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับสถานการณ์มลพิษทางอากาศ PM 2.5 อย่างชัดเจน โดยส่งเสริมให้สถานศึกษานำรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมมาใช้ในการวางแผน การดำเนินงาน และการติดตามประเมินผลในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

1.2 ควรสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรที่จำเป็นในการดำเนินงานโครงการห้องเรียนสู่ฝุ่น เช่น การปรับปรุงสภาพแวดล้อมในห้องเรียน อุปกรณ์ป้องกันฝุ่น และสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยในสถานการณ์มลพิษทางอากาศ

1.3 ควรส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันวางแผนและดำเนินมาตรการป้องกันผลกระทบจากฝุ่น PM 2.5 ต่อเด็กปฐมวัยอย่างเป็นระบบ

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยในช่วงที่เกิดสถานการณ์ฝุ่น PM 2.5

2.2 ครูผู้สอนควรออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของสถานการณ์ เช่น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภายในห้องเรียน การใช้สื่อการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็กโดยไม่ต้องออกไปทำกิจกรรมกลางแจ้งในช่วงที่มีค่าฝุ่นสูง

2.3 สถานศึกษาควรมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานโครงการห้องเรียนสู่ฝุ่นอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำผลที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

องค์ความรู้ใหม่

ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2569) ❖ Vol.6 No.2 (May-August 2026)

- ชญาณนท์ เทพแสงพราว. (2563). การทำนายปริมาณฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอนจากข้อมูลความลึกเชิงแสงของอนุภาคแขวนลอยในอากาศและข้อมูลอุณหภูมิตามสถานีวัดอากาศในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชลธิชา เขียวหวาน. (2566). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- ชลภัศรย์ กิตติมานะพันธ์. (2564). การบริหารกลยุทธ์ด้านการส่งเสริมครูในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถภาษาอังกฤษของผู้เรียนระดับปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน จังหวัดชุมพร. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- ไชยา หานูภาพ. (2564). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพผลงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ณัชธ ฐิติธณภูมิ. (2565). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ธรรมลักษณ์ รัตนวรชัย. (2565). การประยุกต์ใช้แบบจำลองการแพร่กระจายฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM2.5) จากภาคการจราจรบริเวณจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญญิศา ชิตสนธิ. (2565). แนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1. การศึกษาอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- นพรุจ นาคจันทร์. (2564). ประสิทธิภาพของสารลดแรงตึงผิวในการลดฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอนในห้องทดสอบจำลองแบบกึ่งปิด. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นัฐพล พันโน. (2566). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- นัตยา หกพันนา. (2565). รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยนครพนม.
- นิสาชล ยิ้มประเสริฐ. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิภาพของสถานศึกษาในอำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธนบุรี.